

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
✉: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/424/2017/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

122/2019. (IV. 4.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2017. szeptember 28-án előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2019. április 4-én – Fráterné Dr. Ferenczy Nóra előadó testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos a vele szemben 2017. szeptember 28-án történt rendőri intézkedés miatt aznap, a B. Városi Rendőrkapitányság B. települési Rendőrőrsön terjesztette elő panaszát, és egyidejűleg úgy nyilatkozott, hogy azt a Testület vizsgálja ki. A B. Városi Rendőrkapitányság vezetője a panaszt továbbította 2017. október 4-én az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) *Szolgálatának. Az ORFK *Szolgálat 2017. október 12-én továbbította az iratokat a Testülethez. A panaszos a beadványát 2018. augusztus 2-án további iratokkal egészítette ki.

I.

1) A panaszos előadta, hogy 2017. szeptember 28-án 14 és 15 óra között a B. település Sz. úton található *Bankban tartózkodott, amikor vele szemben a rendőri intézkedés történt, és azt követően előállították.

A panaszos sérelmezte azt, hogy a helyszínen jelen levő rendőröknek látniuk kellett, hogy sem a panaszos, sem más személy nem követett el jogsértést, ennek ellenére felszólították a magát biztonsági őrnek mondó (de azonosítót nem viselő) személyt, hogy a panaszossal szemben testi

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

kényszerít alkalmazzon: fogja meg a karját és vezesse ki őt a bankfiókból. A rendőrök annak ellenére jártak el így, hogy mind a biztonsági őr, mind pedig a panaszos tisztában volt azzal, hogy abban a helyzetben a biztonsági őrnek nem volt joga a kényszerítő eszköz alkalmazására. A panaszos továbbá tudta, hogy jogszerűen cselekedett, ezért a biztonsági őr taszigálásának passzívan ellenállt. Ekkor két rendőr megfogta, és előzetes figyelmeztetés nélkül a kijárat felé ráncigálta, kinn pedig három rendőr betuszkolta egy rendőrségi gépkocsiba, és a B. Városi Rendőrsre előállították.

A panasz szerint az intézkedő rendőrök nem közölték az előállítás okát, illetve azt sem, hogy milyen szabálysértést (bűncselekményt) követett el a panaszos. A panaszos azon igényével sem foglalkoztak a rendőrök, hogy az öt órát meghaladó előállítása esetén vegetáriánus étkezésre tart igényt.

A panaszos sérelmezte továbbá, hogy amikor a bankfiókban élt a vélemény-nyilvánítás szabadságával, a rendőrök nem az ilyenkor szokásos és ilyen esetre előírtak szerint végezték el annak feloszlátását. Nem volt rendőri felszólítás, hanem rögtön a karját ráncigálták, és próbálták magukkal vinni. A panaszos álláspontja szerint joga volt passzív ellenállással is kinyilvánítani a véleményét, mert a rendőrség részéről nyilvánvaló, mérlegelés nélkül megállapítható jogsértést tapasztalt. Azzal, hogy leült a földre, ezt a szükséges passzív magatartással végrehajtott vélemény-nyilvánítást valósította meg.

2) A panaszos panaszát utóbb kiegészítette azzal, hogy az ellene folyó eljárásban a rendőrtanú (a r. százados parancsnok) az intézkedést megelőzően őt arról tájékoztatta: létezik egy parancsnoki utasítás, miszerint úgy kell eljárniuk, hogy megkérik a biztonsági ört, alkalmazzon testi erőt. Amennyiben annak nem engedelmeskedik az illető, akkor elköveti a garázdaság szabálysértését. A panaszos szerint ez alapján mérlegelés nélkül megállapítható, hogy a rendőri intézkedés jogszerűtlen volt. Amennyiben ugyanis a rendőrök érzékelték volna jogsértést, akkor kötelességük lett volna nekik maguknak felszólítani a jelenlévőket a jogsértés abbahagyására. Ebben az esetben minden tüntetővel szemben fel kellett volna lépniük. Amennyiben viszont nem érzékelték jogsértést, akkor nem teheték volna meg, hogy megkérnek valakit: kezdeményezzen dulakodást, hogy azt követően felléphessenek.

A panaszos álláspontja szerint az állam nem adhatja át az erőszak-monopóliumát egy magáncég alkalmazottjának. A panaszos az eseményeket követően megkereste az ORFK-t azzal kapcsolatban, hogy létezik-e a rendőrtanú által említett utasítás, amire nemleges választ kapott. (A levelezést a panaszos továbbította a Testületnek.)

3) A panaszos panaszának kiegészítése során több dokumentumot is továbbított a Testület részére.

a) 2017. szeptember 29-én a B. Városi Járásbíróság gyorsított szabálysértési tárgyalást tartott. Annak jegyzőkönyve szerint a panaszos hajnali 2 órakor került fogdára, 6 órakor ébresztették. nem kapott papírt és tollat, hogy felkészülhessen a 10 óra 30 percre kitűzött tárgyalásra.

A panaszos meghallgatása során elmondta, hogy a bankfiókban csupán vélemény-nyilvánítás történt részéről, ez volt a célja. Nem ügyintézés miatt ment be, hanem azért, hogy egy papírlappal („ez a bank éveken keresztül tisztességtelenül járt el velem és másokkal szemben, vigyázzon, hogy önnel szemben ezt ne tehesse meg”) félóráig csendben ott üljön. A vélemény-nyilvánítás azonban nem meríti ki a szabálysértés, főleg a garázdaság fogalmát, illetve ezt a fajta vélemény-

nyilvánítást többször, máshol is megtette már. Nem kiabált, de felháborította az, hogy az egyik hölgytől el akarta venni a kamerát a biztonsági őr, ezért ő azt visszavette tőle. Normális hangon, csendben tájékoztatta a közvetítést, hogy mi történik a bankban. Ezek után feltűnően hamar megérkeztek a rendőrök. Véleménye szerint nehéz elképzelni, hogy egy csendes vélemény-nyilvánítástól bárki megijedne. Kb. 5-10 ügyfél volt jelen, és a tüntetők is ennyien érkeztek. Nem szidalmazott banki alkalmazottakat, és nem hangoskodott. Álláspontja szerint, ha szabálysértést követtek volna el, akkor a rendőröknek intézkedniük kellett volna, ezért nem valósult meg garázda magatartás.

A r. százados parancsnok volt az, aki a panaszt félre hívta. A parancsnok elmondta: tudják, kik a panaszos és társai, és beszélgettek. Akkor a panaszos azt mondta neki, hogy még 20 perc van, mert összesen fél órát akart némán véleményt nyilvánítani, utána kimennek. Amikor a rendőr félrehívta őt, kérte, hogy ne legyen kamera. Nem mondta, hogy szabálysértést követnek el, csak azt, hogy fel fogja hívni az őr figyelmét, hogy szólítsa fel a tüntetőket, hogy ő is hallja. Ha a felszólításnak a panaszos nem tesz eleget, akkor vele szemben az őr testi kényszert fog alkalmazni. Ha annak is ellenszegül a panaszos, akkor már jogosult a rendőrség közbeavatkozni. A panaszos meghallgatása során elmondta: ez már nem az első eset volt, hogy egy magán biztonsági cég képviselőjét hívják fel, aki nem hatóság, nincs joga a vélemény-nyilvánítást felosztatni, mert csak a rendőrség lenne erre jogosult.

Még nem ment oda a biztonsági őr, amikor rendőr hangosan felszólította, hogy fogja meg a panaszos kezét és vezesse ki, de ezt a biztonsági őr nem tette meg. Később egyszer biztosan felszólította, majd megfogta a panaszos karját az őr és elkezdte az ajtó felé taszigálni. A biztonsági őr kézfogásának azonban nem engedelmeskedett, ott maradt passzívan. Ekkor az egyik parancsnok mondta, hogy „akkor vigyétek”, ezután a két rendőr kicibálta őt a bankfiókból. Állítása szerint őt a rendőrök nem szólították fel a fiókból történő távozásra. Nem igaz az, hogy a késedelem veszélyével járt volna, mert nem volt senki veszélyben, tehát felszólíthatták volna. Megfogta őt a két rendőr, megemelte és kivitte. Nem a saját lábán ment ki. A panaszos nem tudhatta meg, mely cselekménye keltett riadalmat, illetve megbotránkozást. Több ember is volt akkor a bankfiókban, tehát a riadalom meg is nyilvánulhatott volna, de ő ilyet nem tapasztalt és a tanúk által sem volt erre utalás sem. Ezután betuszkolták őt a rendőrautóba.

Nem akadályozta a banki alkalmazottak munkáját semmilyen formában. Akkor és ott nem volt ügyintézés, ahol ők tartózkodtak. Volt videózás, de az nem garázdaság.

A bírósági eljárásban tanúként hallgatták meg a r. százados alosztályvezető parancsnokot is, aki elmondta, hogy amikor a biztonsági őr felszólította a rendezavarókat az épületből való távozásra, ők nem tettek eleget a felszólításnak, ekkor ki akarta vezetni a panaszt, aki ellenszegült, ezért kellett közbelépniük, mert ez már kimerítette a garázdaság tényét. A biztonsági őr ki akarta vezetni a panaszt, aki nem tett eleget, ellenszegült, a rendőr álláspontja szerint ezzel a garázdaság tényét megvalósította. Az elsődleges intézkedés a pénzügyi intézet vezetőjét terheli vagy az ott szolgálatot teljesítő vagyonőrt, amennyiben valaki vagy valakik a házirendjük szabályait megsértik. A r. százados a bankfiók vezetője részéről a felszólítást hallotta, a biztonsági őrre nem emlékezett, de lehet, hogy ő is felszólította őket. A rendőr továbbá úgy nyilatkozott, hogy „való igaz, hogy a mi részünkről elmaradt a felszólítás az előállításakor, mert már nem volt idő, mivel ez veszélyeztette volna tevékenységünket. Van erre lehetőségünk, ha a vezető úgy ítéli meg a helyzetet, de ezt a jelentésbe bele is írtam.” A r. százados a bankfiókba érkezésekor próbálta kideríteni, ki a szervező, miután mindenki sárga pólót viselt. A panaszos mondta, hogy ő a szervező, és hogy mindenki előtt beszélhet a rendőr. A nála lévő telefont, amivel élő közvetítés miatt felvételt készített, odaadta egy hölgynek. A r. százados elmondta a panaszosnak, hogy

jogszerűen fog eljárni, de amíg a biztonsági szolgálat és a fiókvezető felszólításának eleget tesznek, addig nem fog intézkedni. A fiókvezetőnél tudakozódnia kellett, hogy a felszólítás megtörtént-e részükről, illetve, hogy a házirendet sérti-e a panaszos és társai viselkedése. A rendőr elmondta nekik, hogy csak ha a felszólításoknak, illetve a kivezetésnek nem tesznek eleget, akkor léphetnek a rendőrök közbe. Ekkor a fiókvezető felszólította a csoportot a fiók elhagyására. Ezzel egy időben a biztonsági szolgálatot ellátó személy tevőlegesen megpróbálta kivezetni a panaszost. A kivezetésnek nem tett eleget, sőt ellenállt, ezért utasította a parancsnok a két rendőrt, de még velük sem akart kimenni, a két rendőrrel húzatta magát. A rendőrök felemeléssel tudták csak az épületből eltávolítani.

A B. Városi Rendőrkapitányság vezetőjének utasítására az előállítások után még kívülálló személyeket is akartak tanúként meghallgatni, de azok már elhagyták az épületet, mire a rendőrök visszaértek. A r. százados morgást nem hallott az ügyfelektől, inkább értetlenséget látott az arcukon. Amikor már kint voltak a rendőrök, akkor volt olyan személy, aki nem ment be. Nem a szabálysértés elkövetésének folytatása miatt állították elő a panaszost, hanem a garázdaság miatt, vagyis az elzárással sújtandó cselekmény miatt. Az *Bank házirendjét azzal sértették, hogy folyamatosan videóztak, kameráztak, a pénzügyi intézetek tevékenységét bíráló lapokat tartottak maguk előtt. Folyamatosan beszéltek viszonylag hangosan, a panaszos kamerája élő adásban volt, próbáltak hangot adni, hogy hol vannak, tehát zavaró volt az ügyfelek számára is. A rendőrök nem szólították fel őket a videózás beszüntetésére, csak arra, hogy őt nem vehetik fel, sehová nem tehetik fel, de nem vették tudomásul. Már a cselekmény elkövetése előtt tájékoztatta a panaszost, hogy szabálysértést követnek el, illetve az intézkedés előtt is elmondták: ha a biztonsági szolgálatnak ellenállnak, akkor intézkedhetnek a rendőrök. Olyan szabálysértést azonban, ami a rendőrség hatáskörébe tartozna, és azonnali intézkedést igényelt volna, a belépésekor a parancsnok nem látott. Szabálysértést akkor észlelt, amikor a panaszos a kezét elhúzza nem vetette alá magát a biztonsági őr intézkedésének, ezzel szemben léptek fel a rendőrök azonnal. A módszertani útmutatót a rendőrök 2016 óta alkalmazzák a rendőri munka egységesítése, megkönnyítése érdekében, ami a pénzügyi intézetekben történő intézkedésekre vonatkozik.

A bíróság megállapította, hogy a gyorsított bírósági eljárásban az addig lefolytatott tárgyalás alapján ügydöntő végzés meghozatalára nincs lehetőség, ezért a bíróság a bíróság elé állítás keretében folytatott eljárást befejezte, és azt a Szabs. tv. 120. §-a szerinti eljárásra utalta, azzal, hogy az ügyet előkészítő eljárás lefolytatására visszaküldte a B. Városi Rendőrkapitányságnak. Egyúttal a panaszos szabálysértési őrizetét megszüntette, őt nyomban szabadon bocsátotta.

b) A panaszos levelet írt több rendőri szervnek, amelyben megfogalmazta azt a kérdést, hogy létezik-e olyan, a rendőrtanú által említett rendőrségi utasítás, amely szerint bankfiókban történő véleménynyilvánítás során a rendőrség szólítsa fel a banki biztonsági személyeket arra, hogy a rendőrség jelenlétében alkalmazzanak testi kényszert a békésen véleményt nyilvánítókkal szemben. Aki ennek ellenáll, azt felszólítás nélkül állítsák elő, és garázdaság miatt (csupán azon okból, mert a biztonsági őr testi kényszerének ellenállt) gyorsított eljárásban állítsák bíróság elé.

Az ORFK Hivatala vezetője válaszelevelében azt a tájékoztatást adta a panaszosnak, hogy a megkeresésében megjelölt tárgykört érintően nem adtak ki ORFK utasítást, nincs hatályban (és nem is lehet kiadni olyan) ORFK utasítást, amellyel a panaszos által használt megfogalmazás szerint „egy törvényhely elkövetési magatartását kívánták kibővíteni”. „Az állomány szolgálati feladat végrehajtására történő felkészítésének elősegítésére érdekében egyes intézkedések módszertani alkalmazására természetesen sor kerülhet döntés-előkészítő anyagok összeállítására, azonban azok ezen tartalmuknál fogva – az információs önrendelkezési jogról és az

információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 27. § (5) bekezdése alapján – a keletkezéstől számított tíz évig nem nyilvánosak. Összességében tehát az intézkedő rendőrök intézkedésük során az állampolgárok számára is megismerhető jogszabályokban foglaltaknak megfelelően kötelesek eljárni. A rendőri állomány részére normatív erővel bíró utasítást kizárólag az ORFK vezetője adhat ki, a megkeresésében érintett tárgykörben azonban ilyen utasítás kiadására nem került sor. Az ORFK utasítások bárki számára hozzáférhetők, azok megjelentetésére a Hivatalos Értesítő című lapban kerül sor.”

c) 2018. január 6. napján a B. Városi Járásbíróság tárgyalást tartott a panaszos mint eljárás alá vont személy ellen folyó garázdaság és rendzavarás szabálysértése miatt indult eljárásban. A panaszos a tárgyalás során részletesen taglalta, miért nem valósított meg szabálysértést. Hivatkozott egyrészt arra, hogy számos esetben hasonló módon történt más bankfiókokban is vélemény-nyilvánítás, ahol rendőri intézkedés nem történt, illetve a vele szemben indult szabálysértési eljárásokat minden esetben megszüntették. Hiányzott továbbá a garázdaság tényállásának mind a közösségellenes jellege, mind pedig az, hogy az ott tanúsított magatartásuk riadalom, vagy a megbotránkozás keltésére alkalmas volta. (Riadalom nem alakulhatott ki az * fiókban, hiszen a bankfiók vezetője elmondta, hogy ez nem szokatlan náluk, ebből következően ettől nem is riadhattak meg.) A bankfiókban a panaszos és társai vélemény-nyilvánításhoz való jogukat gyakorolták. A rendzavarás vonatkozásában pedig szükséges, hogy megvalósuljon garázdaság, vagy rendzavarás, tehát meg kell előznie, hogy rendőrségi felhívásnak ne tegyenek eleget, de ezt megelőzően már szabálysértésnek kell megvalósulnia. A rendőrtanú viszont a korábbi eljárásban maga nyilatkozott úgy, hogy nem volt rendőri felszólítás. Az pedig, hogy a panaszos nem a saját lábán mentem ki az * helyiségből, az nem valósít meg rendzavarást, az a jogszerűtlen rendőri intézkedéssel szembeni ellenállásnak minősül. A személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény (a továbbiakban: Vagyonőri tv.) 28. §-ának (2) bekezdése szerint: a közönség számára nyilvános magánterület védelme esetén a vagyonőr – jól látható helyen, jól olvashatóan, a területen megjelenni kívánó harmadik személyek tájékozódását elősegítő módon – köteles figyelemfelhívó jelzést, ismertetést elhelyezni a 26. § (1) bekezdésében meghatározott intézkedésekről, azok lehetőségéről. Ha ilyen nincs kifüggesztve akkor a biztonsági őrnek, ezek a 26. § szerinti intézkedési jogosultságai nem állnak fenn. Jelen esetben az * fiókban ilyen kifüggesztett tájékoztatás nem volt. A Vagyonőri tv. 27. §-ának (3) bekezdés b) pontja az arányos mérvű testi kényszer alkalmazását határozza meg a biztonsági őr részére, de kimondja azt is, hogy védett létesítménynél miket teheti meg, a védett létesítmények fogalmát is külön meghatározza. A közforgalom számára megnyitott terület viszont – a panaszos álláspontja szerint – nem minősül védett létesítménynek, az ügyféltér olyan mint az „utca”, tehát az ügyféltéren belül testi kényszert nem alkalmazhat a biztonsági őr. A panaszos továbbá nem tanúsított a biztonsági őrrel kapcsolatban semmilyen ellenállást, nem próbált vele testi kontaktusba kerülni, ezért sem valósult meg véleménye szerint a garázdaság szabálysértése.

d) 2018. március 14-én a B. Városi Járásbíróság végzésében megállapította, hogy a panaszos megvalósította a garázdaság és a rendzavarás szabálysértését, ami miatt 50.000 forint pénzbírságot szabott ki.

A végzés indokolása szerint a panaszos kifejezetten vélemény-nyilvánítási céllal, nem banki ügyintézés céljából jelent meg a bankfiókban. Az *-be beérkező emberek részére felmutatta a táblán lévő feliratot, amely az *-re nézve becsmérlő, negatív véleményt tartalmazott, továbbá szóba elegyedett az oda beérkező ügyfelekkel és nekik kifejezte azon véleményét, hogy az * bank egy csaló bank és felhívta erre az oda beérkező ügyfelek figyelmét. Az *biztonsági őrre felszólította a sárga pólót viselőket a helyiség elhagyására, aminek nem tettek eleget. A bankfiók vezetője is több ízben felszólította a csoportot a helyiség elhagyására, hivatkozva arra, hogy a

házi rendet sértik és akadályozzák a banki alkalmazottak munkáját hangoskodásukkal és a videózásukkal. Az időközben odaérkező rendőrök figyelmeztették az egész csoportot arra, hogy amennyiben a biztonsági szolgálat vezetője figyelmeztetésének nem tesznek eleget, akkor a rendőrségen az előállításukra kerül sor. A bíróság a panaszos tekintetében a garázdaság szabálysértésének elkövetését megállapíthatónak ítélte figyelemmel arra, hogy a cselekménye kihívónak közösség ellenes volt, amely objektíven alkalmas volt a megbotránkozás és a riadalom keltésére. A felvétel alapján megállapította, hogy jelentős ügyfélforgalom volt az * fiókban ebben az időben. A kihívónak közösség ellenes magatartást a bíróság abban látta, hogy a panaszosnak a bankkal szembeni vélemény nyilvánítása az ő és a bank viszonylatában állt fenn, kifejezetten erre a viszonylatra tartozott. A bankba érkező ügyfelek saját ügyeiknek gyors és eredményes intézkedését várták el az *-tól. Ebben voltak gátolva az * ügyintézői és a fiók vezetése, akik a vélemény nyilvánítóknak, az ő munkájukat zavaró körülményei elhárításával voltak kénytelenek foglalkozni, és nem az ügyfelekkel és ez hátráltatta őket a többi ügyfél kiszolgálásában. Az ügyfelek oldaláról vizsgálva a véleményt nyilvánítók magatartását az kihívón közösségellenesnek minősíthető, mert az ügyfelek a bankfiókba nem azért mennek be, hogy a vélemény-nyilvánítók és a bankfiók közötti elmérgesedett viszony taglalását, és viszálykodását hallgassák kényszerből, hanem azért, hogy a lehető legrövidebb időn belül elintézzék dolgukat távozhassanak a helyszínről. A helyszíni közvetítés, a hangoskodás, a bankot becsmérő kijelentések hangos megfogalmazása nem a bankfiók ügyfeleitől elvárható, megszokott és megfelelő viselkedés a panaszos részéről és ez objektíve alkalmas volt a megbotránkozás kiváltására. A bankban folyó események az ott tartózkodó ügyfelek engedély nélküli videózása és internetes nyilvánosságra hozása is objektíve alkalmas a megbotránkozás és riadalom kiváltására. A bíróság nem fogadta el azt, hogy a panaszos alkotmányos jogával élt, amikor véleményt nyilvánított és ebben őt akadályoztatni nem lehet. A rendzavarással kapcsolatban a bíróság arra utalt, hogy a rendőri felszólítás tartalmazta azt, hogy a biztonsági szolgálat vezetője figyelmeztetésének figyelmen kívül hagyása szabálysértést valósít meg, amely kiváltja a rendőrségi beavatkozás jogosságát. A panaszos folyamatosan ellenállt a rendőri intézkedéssel szemben, engedetlenséget tanúsított, nem hagyta el saját lábán az * bank helyiségeit, ezzel megvalósította a rendzavarás szabálysértését.

e) A panaszos tárgyalás tartása iránti kérelmében védekezésnek előadta, hogy a tüntetők csoportja nem helyezkedett nyíltan szembe a társadalom elvárásaival, az pedig nem kihívón közösségellenes, hogy az ügyfelek nem pont azzal találták szembe magukat, amire eredetileg számítottak, amikor bementek a bankfiókba, illetve, hogy a bank felé közölt véleményeket esetleg mások is észlelték. A rendőri felszólítás pedig a vonatkozó jogszabályok tartalmával ellentétes volt: nincs olyan jogszabály, hogy valaki azzal követne el szabálysértést, hogy figyelmen kívül hagyja a biztonsági személyzet figyelmeztetését egy bankfiók ügyfélforgalom számára nyitva álló helyiségében.

f) A B. Városi Járásbíróság 2018. június 6-án megtartott tárgyaláson a 2018. március 14-én kelt határozatát – változatlan tényállás és jogi minősítés mellett – hatályában fenntartotta.

g) A panaszos fellebbezése folytán az illetékes Törvényszék, mint másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság határozatát 2018. július 13-án kelt végzésével hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította.

A másodfokú bíróság az indokolásban kifejtette, hogy a járásbíróság a Szabs. tv. 56. §-a szerinti tényállás tisztázási kötelezettségének nem tett eleget: az első fokú eljárásban a bíróság nem tisztázta, hogy a panaszos magatartásával, kijelentésével valósította meg a garázdaság szabálysértését, nem vizsgálta, hogy a bankfiók működésében a magatartása okozott-e az

ügyfelek kiszolgálásával kapcsolatosan fennakadást, akadályozta-e az ügyfelek bejutását a bankfiókba, vagy bármilyen más módon objektíve alkalmas volt-e arra, hogy megbotránkozást, riadalmat keltsen. (Hivatkozott a panaszos által is megjelölt, a BH 2005. 313. sz. eseti döntésre, mely szerint a kihívóan közösségellenes magatartást tanúsító garázda elkövető tudatában van annak, hogy cselekedete közvetlenül és durván sérti/sértheti a közösség nyugalma, ám – akár személyes motivációból fakadó – tettét e közösségi érdek semmibevevételével hajtja végre.) A járásbíró nem adott számot arról, hogy az eljárás alá vont személy milyen cselekményéből vonható le minderre következtetés. A tárgyalás tartása iránti kérelem alapján tartott tárgyaláson a videofelvétel megtekintése, a panaszos és a rendőrtanú vallomásaiban rejlő ellentmondások szembesítéssel történő tisztázása, a bankfiók házirendjének beszerzése elmaradt.

II.

A Testület időközben beszerezte a panaszos elleni szabálysértési eljárásban hozott legutolsó bírósági dokumentumot is. Az új elsőfokú eljárásra utasított B. Városi Járásbíró 2018. december 13. napján kelt végzésével, a panaszossal szemben a garázdaság és más szabálysértés miatt folyó eljárást megszüntette.

A határozat indokolásában a bíróság kifejtette, hogy „közösségellenes egy cselekmény, ha a közösség elvárásaival történő szembe fordulás, vagy ezen elvárások semmibevétele jellemzi. A garázdaság szabálysértésének tényállásszerűségéhez megkívánt kihívóan közösségellenesség azt jelenti, hogy a tanúsított magatartás a környezetre gyakorolt hatása révén közvetlenül és durván sérti (sértheti) a közösség nyugalma. A garázda magatartást tanúsító elkövető felismeri, hogy cselekménye a közösség nyugalma megzavarására alkalmas, ám tettét a közösségi érdek leplezetlen, nyílt semmi bevételevel hajtja végre, feltűnést kelt öntörvényű, jogsértő viselkedésével. A garázdaság szabálysértés esetén a tényállás teljes körű megvalósulása esetén az elkövetett cselekménynek a megbotránkozásra, illetve a riadalom kiváltásra alkalmasnak kell lennie, amely önmagában véve közösségellenes. A bírói gyakorlat szerint, ha a cselekményt a közösségi normákkal való tudatos szembehelyezkedés, a kötözködő, öncélú, durva antiszocialitás, a közösségi normák semmibevétele vezérli, akkor lehet erre következtetni. Ez azonban önmagában nem elég a garázdaság szabálysértésének a megállapításhoz, ezen túlmenően megbotránkozás, és riadalom keltésére alkalmasnak kell lennie. Megbotránkoztató az a magatartás, ami mást felháborít, érzelmi elutasításra készítet, felbosszant, visszataszít, illetve szembeszegülésre, vagy távozásra készítet. Riadalom alatt a félelem, ijedség és rettegés értendő.”

A csoport tagjaként érkező panaszos a devizahittel kapcsolatos álláspontját fogalmazta meg, amely „jelenleg országos szintű, illetve jogalkalmazói szinten is fennálló kérdés. Mindezek alapján az ilyen jellegű cselekmények – jelen cselekmény – sem tekinthető kihívóan közösségellenesnek, mivel az ezzel szorosan összefüggésbe hozható tevékenység megítélésének vonatkozásában a társadalmi elfogadottság emelkedett, jelen cselekménynél is igazolást nyert, hogy az *-be ügyintézés céljából érkező ügyfelek nem riadtak meg a demonstrálóktól, illetve már a bankfiókban tartózkodó ügyfelek sem távoztak a 7 fő létszámban megjelenő sárga pólósok és 1 fő piros pólót viselő, de a csoporthoz tartozó demonstráló hatására.” Önmagában a kihívóan közösségellenesség hiánya is elegendő ahhoz, hogy a garázdaság tényállása ne kerülhessen megállapításra, azonban a bíróság álláspontja szerint a megbotránkozás és riadalom sem kerültek bizonyításra. A szabálysértési hatóság előtt meghallgatott biztonsági őr tanú a vallomásaiban az esetről úgy nyilatkozott, hogy a csoport magatartása visszatetszést keltett a jelenlevőkben, míg a bankfiók vezetője azt mondta, hogy a banki dolgozók és az ügyfelek az egyik demonstráló hölgy azon cselekményen botránkoztak meg, amikor a hölgy levette a sárga pólóját és melltartóban kívánta továbbfolytatni az ügyintézését. A fiókvezető panaszossal történt szembesítése során

fenntartotta azon kijelentést, mely szerint a demonstrálók már megjelenésükkel és viselkedésükkel megszegték az alapvető magatartási szabályokat, valamint figyelmen kívül hagyták a házirendet, és a csoport megjelenése, a kommunikációjuk elvonta az ügyintézők figyelmét, akik félbeszakították emiatt munkájukat. A póló levételével összefüggésben a panaszos garázda magatartása nem állapítható meg. A bankfiók 2. számú munkapultjának eseményeit rögzítő kamera felvétele és a csoport tevékenységét dokumentáló felvétel szerint is látható, hogy az ügyintéző munkáját folytatja, a másik munkapultot rögzítő * kamera felvétel szerint a valós 14 óra 41 perc időpillanatában megállapítható, hogy ennél a munkapultnál nincs ügyfél, illetve majd az látható, hogy az ügyintézőnek nincs ügyfele. A bíróságba továbbá számba vette az ügyféltérbe érkező és a bank automatánál ügyet intéző ügyfeleket is: a demonstráció időtartama alatt az előtérben elhelyezett bank automatához 4 ügyfél érkezett, az egyikhez később kísérő is csatlakozott és ez idő alatt az *fiókba pedig vélhetően ügyintézés céljából 4 ember ment be, akikhez csatlakozott ötödikként a bejáratú ajtót tartó fiatalember is.

A bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárása során megállapította, hogy a panaszos cselekménye nem volt alkalmas annak megállapítására, hogy kétségkívül közösségi, együttélési elvárásokat sértő cselekménye kihívóan közösségellenes lenne, hangoskodás, kiabálás nem történt, magatartása nem sértette durván a közösség nyugalma. Figyelemmel a tanúk vallomására, és a rendelkezésre álló adathordozó lemezekon rögzítettekre egyéb olyan körülmény, mely másokban történő riadalom, illetve megbotránkozás létrejöttére utalna, nem merült fel, A bankban már az ügyüket intéző és a demonstráció időtartama alatt oda érkező ügyfeleket nem riasztotta el a csoport, az ügyintézők tevékenységüket zavartalanul folytatták.

A rendzavarást a bíróság a Szabs. tv. 169. §-ának (1) bekezdés b) pontja szerinti eset megvalósulása szempontjából vizsgálta. Hivatkozott az Alkotmánybíróság 31/2015. (XI. 18.) számú alkotmánybírósági határozatára: a hatályos magyar joganyagban a Szabs. tv.-en kívül mindössze egyetlen törvény, a Btk. tartalmazza az engedetlenség kifejezést. A Btk.-ban kizárólag a katonai bűncselekmények között, a parancs iránti engedetlenség (Btk. 444, §) és az előljáró vagy szolgálati közeg elleni erőszak (Btk. 445, §) tényállásokban szerepel az engedetlenség tényállási elemként [...] Az intézkedéssel szembeni engedetlenség a fentebb bemutatott jogalkalmazói gyakorlat értelmében számos magatartásban testet ölthet. Megvalósítható passzív engedetlenséggel, vagyis mulasztással (pl.: az intézkedés alá vont nem lesz eleget felszólításnak, nem távozik a helyszínről, feltett kérdésre nem ad választ stb.), illetőleg aktív ellenszegüléssel is (pl.: az intézkedés alá vont a tilalom ellenére folytatja a tilalom alá eső megkezdett tevékenységet, így mondjuk elhúzza a kordont, vagy ahelyett, hogy a neki címzett felszólításnak engedelmeskedne, kérdést fogalmaz meg az intézkedő felé stb.). Az aktív engedetlenség korlátja, hogy nem valósíthat meg a rendőr személye elleni támadást, mert ebben az esetben fennáll a lehetősége a hivatalos személy elleni erőszak bűncselekmény gyanúja megállapításának. Az engedetlenség kifejezés értelmezése vizsgálható a Panasztestület gyakorlatában. [...] a szabálysértési tényállás (ti. a Szabs. tv. korábbi 216. §-a) alkalmazása valamely rendőri intézkedést akadályozó magatartás szankcionálására irányult, tehát az engedetlenség a rendőri intézkedés végrehajtásának – többnyire időleges – megakasztásában nyilvánult meg [lásd például: 49/2013. (II. 6.) számú állásfoglalás, 89/2014. (X. 16.) számú állásfoglalás].

A bíróság megállapította, hogy a panaszos magatartása nem volt közösségellenes, az másokban nem keltett megbotránkozást vagy riadalmat, az ügyfél-kiszolgálásban fennakadást nem okozott. Azon tény, hogy a rendőri felszólításnak nem tett önként eleget, nem meríti ki az engedetlenség fogalomkörét.

A bíróság egyúttal vizsgálta a panaszos által elkövetett cselekményt, mint a véleménynyilvánítás körébe tartozó cselekményt is. A plakátok szövege általánosságokat tartalmazott, azokban nem történt konkrét személyre utalást. Azok szövege a magyarországi hitelintézetekkel szemben megfogalmazott kritikát tartalmazott. A panaszos által folytatott cselekmény tehát a véleménynyilvánítás szabadságának körébe tartozik, annak korlátait nem sértette meg.

III.

A Testület részére a panaszbeadvánnyal egyidejűleg rendőrségi dokumentumokat is továbbította a rendőrség. A Testület a panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében további felvilágosítást kért a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint megküldeni kérte az azzal kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

1) A panaszossal (és társaival) szemben a B. Városi Rendőrkapitányság *Osztály állományába tartozó hét rendőr foganatósította a rendőri intézkedést.

2) A B. Városi Rendőrkapitányság *Osztály r. százados alosztályvezetőjének a B. Városi Rendőrkapitányság vezetőjéhez címzett tájékoztató levele az alábbi adatokat tartalmazza.

2017. szeptember 28-án 14 óra 40 perckor a B. település Sz. út ... szám alatti * Bank fiókból bejelentés érkezett a B. Városi Rendőrkapitányságra, hogy egy korábbról ismert csoport, a „Nem adom a házat” aktivistái megjelentek a fiók területén és ott a házirendet zavarják, a területet a felszólítás ellenére nem voltak hajlandók elhagyni.

A bejelentést követően az alosztályvezető (parancsnok) haladéktalanul a helyszínre vonult két szolgálatparancsnok, valamint egy c. r. százados kiemelt főelőadó kíséretében és további erősítést kért a helyszínre.

Az * épületébe lépve az alosztályvezető észlelte, hogy ott 8-10, egységesen sárga pólót viselő személy tartózkodik, kezükben a pénzintézet tevékenységét bíráló papírlapokkal.

Az alosztályvezető a helyszínen jól hallhatóan közölte nevét, illetve hogy a B. Városi Rendőrkapitányságról érkezett, és a sárga pólót viselő személyek felé fordulva megkérdezte, hogy ki a rendezvényük szervezője. A személyek elmondtak, hogy nincs szó semmilyen rendezvényről, csak ügyintézés céljából érkeztek a pénzintézetbe és ezt az általuk húzott sorszámok „lobogtatásával” kívánták alátámasztani.

A személyek megjelenése (egységes sárga póló), magatartása (pénzintézetet bíráló papírlapok tartása, mutogatása) egyértelműen azt a látszatot keltette, hogy az * működésének megzavarása érdekében érkeztek oda, és az ügyintézés címén általuk húzott sorszámokat csupán félrevezetésként, ürügyként kívánták felhasználni.

Tekintettel arra, hogy szervezőként egyetlen személy sem azonosította magát, így tőlük a parancsnok megkérdezte, hogy található-e közöttük olyan személy, aki szószólóként a kérdéseire válaszolni tud, illetve aki a kialakult helyzettel kapcsolatban érdemleges információt tudna nyújtani. A panaszos közölte, hogy az *-ben található valamennyi személlyel tud beszélni a kialakult helyzettel kapcsolatban.

Ezt követően a parancsnok a panaszoszt félrehívta, aki a kérdésre elmondta, hogy kizárólag banki ügyintézés kapcsán érkeztek az *épületébe.

A parancsnok a panaszos számára a jogi felvilágosítást megadta, és felhívta a figyelmét a Megyei Rendőr-főkapitányság által, a pénzügyintézetekben bankellenes tevékenységet folytató csoporttal szembeni rendőri intézkedés lefolytatásához kiadott módszertani útmutatóban foglaltakra. Eszerint: amennyiben a biztonsági szolgálat tagja vagy a fiókvezető felszólította a jelen lévő személyeket az épület (bank) elhagyására és megkísérelte eltávolítani őket, azonban az nem vezetett eredményre, abban az esetben az ellenszegüléssel garázdaság szabálysértést követnek el, amely megalapozza a jogszerű rendőri intézkedés kezdeményezését, ami magában foglalja a B. Városi Rendőrkapitányságra történő előállítását is. A panaszos az elmondottakat szemmel láthatóan nem vette tudomásul és tovább folytatta tevékenységét.

Ezt követően az alosztályvezető felvette a kapcsolatot a bankfiók vezetőjével, valamint a személy- és vagyonőrrel, akik kérdésére elmondták, hogy egyértelműen felhívták a személyek figyelmét az épület elhagyására, azonban arra nem voltak hajlandóak. Elmondták továbbá, hogy az épületből történő eltávolítást még nem kísérelték meg.

Az alosztályvezető ezt követően felhívta a személyek figyelmét a módszertani útmutatóban foglaltakra, mely szerint az elsődleges intézkedések megtételének a kötelezettsége a fiókvezetőt, valamint a pénzügyintézet személy és vagyonőrére terhel. (A módszertani útmutató egyértelműen fogalmaz: „A személyek eltávolításának végrehajtását a helyszínre érkező rendőrök jelenlétében meg kell kísérelni, ha kérésre ez nem történt meg”.)

Tekintettel arra, hogy a módszertani útmutató leírja, hogy tájékoztatni kell a fiókvezetőt vagy a személy- és vagyonőrt a fenti kötelezettség teljesítésére, a parancsnok ennek a helyszínen eleget tett, amit a helyszínen lévő csoport tagjai sérelmeztek.

Ezt követően a fiókvezető jól érthetően az épületben tartózkodó, egységes ruházatot viselő személyeket felszólította az épület elhagyására, azonban ennek a személyek nem tettek eleget. Ezután a személy- és vagyonőr megkezdte az épületből a panaszos eltávolítását, a karjánál fogva próbálta elvezetni, aki azonban ennek nem engedelmeskedett, az elvezetésnek ellenállt.

Az ellenállást észelve a panaszos előállítását azonnal megkezdte a két szolgálatparancsnok, egyben felszólították „A törvény nevében szavak!” alkalmazásával, hogy vesse alá magát a rendőri intézkedésnek, valamint közölték vele, hogy előállítják a B. Városi Rendőrkapitányságra.

A panaszos az előállításnak ellenállt, ezért vele szemben testi kényszert alkalmaztak, a rendőrök őt a karjánál fogva elvezették. Tekintettel arra, hogy a panaszos az előállításnak továbbra is ellenállt, lehajolt, megpróbált a földre leguggolni, ezért az intézkedő rendőrök felemelték és az épületből eltávolították, majd a B. Városi Rendőrkapitányságra előállították.

A panaszos előállításának megkezdését követően a személy- és vagyonőr a ruházata alapján egyértelműen a csoporthoz tartozó és az ügyfélváróban az egyik széken ülő S.L.-hoz lépett, és megpróbálta a karjánál fogva az épületből kivezetni, aki azonban ennek szintén ellenállt úgy, hogy a karját a személy- és vagyonőr fogásából kiszabadította, felállt és vele szemben megállt. Őt egy r. törzsőrmester az épületből kikísérte és – tekintettel a fentiekre – a panaszos utasítására két r. őrmester az előállítást végrehajtotta.

Az előállítások végrehajtása során az épületben tartózkodó fenti csoportosulás tagjai az épületet elhagyták.

A történeteket a parancsnok jelentette a B. Városi Rendőrkapitányság vezetőjének, egyben további rendőri egységek helyszínre irányítását kérte.

A bankfiók vezetője, valamint a „Nem adom a házam” csoport aktivistái egymással szemben igazoltatásra szólították fel a parancsnokot.

A helyszínre érkező egységek az épületben korábban tartózkodó, egységesen sárga pólót viselő személyeket az épület előtt, közterületen igazoltatták. Az intézkedő rendőrök az épület előtt igazoltatták továbbá a többi személytől eltérően piros pólót viselő, de magatartása és kijelentései alapján egyértelműen a fenti csoporthoz tartozó személyt.

Az igazoltatás során a fenti csoportosulás résztvevői a bank alkalmazottjainak igazoltatását kérték (kérésére igazoltatták a bankfiók vezetőjét, a bankfiók 10-es számú munkaállomás ügyintézőjét, illetve a személy- és vagyonőrt, akik adataiknak zártan kezelését kérték).

A bankfiók vezetőjét, valamint a csoport tagjait, különösen az igazoltatást kérő személyeket részletesen tájékoztatta a c. r. százados kiemelt főelőadó: a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 24. §-ában foglaltak szerint az igazoltatások kölcsönösen megtörténnek, és az adatok kiadása érdekében a B. Városi Rendőrkapitányság felé kérelemmel fordulhatnak 8 napon belül, amiben meg kell jelölniük az adatok kiadásához fűződő jogosultságot.

A csoportosulás tagjai a tájékoztatást megértették, ám azon követelésüknek a parancsnok nem tett eleget, hogy az igazoltatás előttük történjen meg.

A történeteket a parancsnok ismételtén jelentette a B. Városi Rendőrkapitányság vezetőjének, aki utasította, hogy tegyen jelentést a Megyei Rendőr-főkapitányság főkapitány-helyettese felé és egyben tájékoztatta, hogy a Megyei Rendőr-főkapitányság vezetője felé a történetekről jelentést tesz. Előbbi részletes rendőri jelentést kért.

A csoportosulás tagjai az * épülete előtt a B. Városi Rendőrkapitányságra vonultak és a rendőri intézkedés ellen panasszal éltek, melynek felvételéről az intézkedés megtörtént.

A panaszos teleszkópos botra erősítve egy sötétszürke telefonnal kamerázta végig az * fiókban lévő a tevékenységüket, valamint a rendőri intézkedést. Arról a panaszos, valamint a csoport többi tagja is kijelentették, hogy a felvétel élő internetes közvetítés és ennek megfelelően a csoport tagjai közül többen is nyilatkoztak. Továbbá egy személy digitális fényképezőgéppel, egy másik kézi digitális kamerával rögzítette az eseményeket.

A fiókvezető és a személy- és vagyonőr többször felszólította a csoport tagjait, hogy a házirend szerint fejezzék be a kép- és hangfelvételt, azonban a csoport tagjai ezen tevékenységüket nem fejezték be.

A panaszos ellenállása miatti rendőri intézkedés során a panaszos felesége a telefont átvette és folytatta a történetről készített folyamatos közvetítést, annak során valós közvetítésnek megfelelően kommentálta az éppen aktuális eseményeket.

A csoportosulás tagjai által készített felvétel időközben felkerült a „.....” * oldalára.

A helyszínen további tanú felkutatása eredményre nem vezetett, mivel a rendőri intézkedés során az * fiókban tartózkodó ügyfelek a kialakult események hatására a helyszínt elhagyták.

Az előállításokat követően a parancsnok intézkedett a bankfiók vezetőjének, a személy- és vagyonőrének, valamint az előállított személyeknek a meghallgatására.

A panaszos személyes tárgyai közül az előállítás során előkerült két kisméretű hangfelvevő berendezés, valamint egy darab memóriakártya, amelyeket lefoglaltak.

Az előállított személyeket szabálysértési őrizetbe vették, a gyorsított bíróság elé állítást másnapra rendelték el.

3) A B. Városi Rendőrkapitányság vezetőjének a Megyei Rendőr-főkapitányság vezetőjének címzett tájékoztató levele az Állásfoglalás II. rész 2) pontjában ismertetett jelentéshez képest az alábbi többlet információkat tartalmazza.

2017. szeptember 28-án 14 óra 30 perc és 15 óra közötti időben a panaszos a megjelölt bankfiókban kirívóan közösségellenes magatartást tanúsított, ami alkalmas volt arra, hogy másokban megbotránkozást és félelmet keltsen, valamint a házirendet felszólítás ellenére nem tartotta be. A biztonsági őr felszólításának nem tett eleget, és kivezetési kísérletének ellenállt. Az intézkedésről és azt megelőző mozzanatokról a panaszos, majd felesége kamerafelvételt készített (és azt a „.....” mozgalom * profiljában élő közvetítés során közzétették).

A tájékoztató levélben a kapitányságvezető úgy fogalmazott, hogy a panaszost az intézkedést megelőzően, felvételen kívül, az intézkedés parancsnoka arról tájékoztatta, miszerint: amennyiben tovább folytatja magatartását, a biztonsági őr felszólítására nem cselekszik annak megfelelően, valamint a biztonsági őr kivezetésének ellenáll, akkor – szabálysértés elkövetése miatt – előállíthatja a rendőrség. A rendőri intézkedés parancsnoka nemcsak a panaszost tájékoztatta erről, hanem a bankfiók vezetőjét, és a biztonsági ört is. Mivel a biztonsági őr felszólításának és elvezetési kísérletének egyértelműen ellenállt, előállítását fogatosították, passzív ellenállása miatt testi kényszer alkalmazásával, ami karjainak megfogásában és ruházatának megragadásában merült ki. A panaszosnak sérülése, kára nem keletkezett. A panaszában foglaltakkal ellentétben a rendőr nem felszólította a biztonsági ört, hanem felhívta figyelmét arra, hogy akkor van lehetősége a rendőrségnek eljárni, ha a biztonsági őr a tőle elvárható mozzanatokot megteszi, és így sem tud érvényt szerezni a magánterület tulajdonosa jogos önhatalmának.

A panaszos a jogairól tájékoztatást kapott, panasztételi joga biztosított volt, amivel élt. Az intézkedés parancsnokától elvárható részletes felvilágosításban részesült. Annak tudatában a várható intézkedést – feltehetően propaganda érdekében, és a csoport összetartozás megerősítése céljából – kívánta felhasználni.

A panaszos a személyes szabadság korlátozásának kezdetétől számított 5. órát követően soron kívül élelmezésben részesült, a felkínált étel tartalmazott vegetáriánus által fogyasztható ételt, amit elfogadott.

A panaszos ellen szabálysértési bíróság elé állítási eljárást folytatott le a B. Városi Rendőrkapitányság. Annak során, 2017. szeptember 29-én a B. Városi Járásbíróság a gyorsított eljárást megszüntette, és új eljárásra kötelezte a B. Városi Rendőrkapitányságot azzal, hogy az ügy nem egyszerű megítélésű, és a rendzavarás szabálysértése is megvalósult.

4) Az előállítás végrehajtásáról, kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés szerint 2017. szeptember 28-án 14 óra 30 perc körül szolgálatos rendőr (egy r. főtörzsőrmester nő) EDR rádió forgalmazáson keresztül jelentette, hogy B. település K. utca ... alatt, a B. Városi Járásbíróság épületében véget ért egy devizahiteles per. A tárgyaláson résztvevő személyek közül az egyikük közölte, hogy „találkozunk a B. Városi *-ben”. Ekkor továbbjelentették az eseményt a parancsnokok irányába.

A történetek miatt 14 óra 40 perckor a bankfiók épületéhez érkezett több rendőr, az ott kialakult állapot tisztázása végett. Az ATM melletti térelválasztó ajtón keresztül, a fiók ügyfélterületére léptek a rendőrök. A helyiségben 9 személy tartózkodott sárga színű pólóban, akik a devizahitel csapdába került személyek mellett tüntettek, maguk előtt papírlakátokat tartottak, melyen a céljaikat hirdették. A helyiségben továbbá több ügyfél tartózkodott, akik a személyektől elhúzódtak, szemmel láthatóan megriadtak a tüntetéstől. A személyek kezükben telefonokat, kamerákat tartottak, azokat működtették. A biztonsági őr és a bankfiók vezetője szóban többször felszólította őket, hogy hagyják el a bankot.

A tüntetők a felszólításoknak nem lettek eleget, ezt követően fizikai úton próbálták meg kivezetni a személyeket. A sikertelenséget követően, cselekményük tovább folytatása mellett garázdaságot valósítottak meg, ami miatt a panaszossal szemben testi kényszert alkalmaztak. Testtartásával a panaszos igyekezett ellenállni a kivezetésnek, térdeit berogyasztva, súlypontját lejjebb helyezve passzívan ellenállt.

Karjait a törzse mellé szorította és behajlította. Ezt követően leguggolt, majd a földre ült. Felszólították, hogy „Ne álljon ellen az intézkedésnek!”. Ülő testhelyzetben a talajról felemelték a rendőrök, majd a bankfiókból kivitték, és a lépcsőre leültették. Ott ismételten megkérték a rendőrök, hogy ne álljon ellen. Ismételten passzívan ellenállt, így az *-tól kb. 20 méterre parkoló szolgálati gépkocsi hátsó ülésére kézben szállítva a gépjárműbe ültették.

A panaszost sérülésmentesen előállították a B. Városi Rendőrkapitányságra. Panasza az előállítás jogszerűségével szemben kapcsolatban keletkezett, arról részletes jegyzőkönyvet vettek fel.

A jelentés szerint 14 óra 59 perckor az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés 1. fordulata alapján a panaszost igazoltatták, a 31. § (1) bekezdése alapján átvizsgálták, és a 33. § (2) bekezdés f) pont II. fordulata alapján (szabálysértést elkövető személy, akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható) előállították. Az intézkedés során az Rtv. 47. §-a szerint testi kényszert alkalmaztak. A kényszerítő eszköz alkalmazására figyelmeztetés nem történt, az a késedelem veszélyével járt volna. A panaszos az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdése alapján hozzátartozója értesítését kérte.

Az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése alapján az előállítás okáról a tájékoztatót és az előállítás idejéről szóló igazolást kiadták.

A panaszost további intézkedés végett 15 óra 8 perckor átadták a B. Városi Rendőrkapitányság előállító helyisége előtti folyosóra.

Az intézkedésnél négy rendőr volt jelen.

5) Az előállítás végrehajtásáról szóló parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint a panaszos igazoltatása, a személy átvizsgálása és előállítása jogszerű, szakszerű, a testi kényszer alkalmazása jogszerű, szakszerű és arányos volt.

6) Az előállítás időtartamáról szóló igazolás szerint – amely egyebek mellett a Testület elérhetőségét és a panasz benyújtásának határidejére vonatkozó tájékoztatást tartalmazza – a panaszossal szemben az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése alapján személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítottak a B. Városi Rendőrkapitányság épületében. Kezdetre 2017. szeptember 28. 14 óra 59 perc, vége nincs megjelölve. A hivatalos pecsét szerint 2017. szeptember 29-én őrizetbe vették a panaszost.

A panaszosnak a személyi szabadság korlátozásának időtartama alatt sérülése nem, panasza viszont keletkezett, amit jegyzőkönyvben vettek fel. Az igazolás egy példányának átvételét a panaszos aláírásával elismerte.

7) A „Nyilatkozat” szerint a panaszos a jogorvoslati jogaira vonatkozó tájékoztatást az Rtv. 92-93. §-ai alapján megkapta. A vele szemben alkalmazott személyi szabadságot korlátozó intézkedéssel / kényszerítő eszköz alkalmazásával kapcsolatban panasszal él. Az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése alapján az előállítás okáról, annak várható időtartamáról a tájékoztatást szóban, a részére kiállított – az előállítás időtartamáról szóló – igazolást átvette. Élelmezést kapott (a panaszos kézzel írta mellé, hogy „nem kaptam, 19 óra 19 perc”), betegségben nem szenved. Sérülése a rendőri intézkedés során nem keletkezett, orvosi ellátásban nem részesült. A panaszos a dokumentumot aláírta. Ezen a dokumentumon szerepel továbbá, hogy a panaszos ellen az általa elkövetett cselekmény miatt szabálysértési feljelentést tett a rendőrség.

8) A „Nyilatkozat a rendőrségi fogdák rendjéről szóló 56/2014. (XII. 5.) BM rendelet 5. § (4) bekezdésében, 14. § (3) bekezdésében és a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény 12. § (5) bekezdésében meghatározott szóbeli tájékoztatás megtörténtéről és megértéséről, az írásos tájékoztató átvételéről, illetve a dohányzási szokásról” elnevezésű dokumentum az alábbiakat tartalmazza.

A panaszos a fogdába történő befogadásakor magyar nyelven szóban és írásban kapott tájékoztatóból megismerte az ellene folyó eljárásban a panaszjogát és a jogorvoslati lehetőségeit; - az ellene folyó eljárásban a védelemhez való jogát; - az ellene folyó eljárásban az iratokba való betekintési jogát; - a kapcsolattartás formáit; - a tolmácsoláshoz és a fordításhoz való jogait; - a konzuli hatóságok értesítéséhez való jogait; - a fogdában betartandó magatartási szabályokat, a fegyelmi felelősség és a fegyelmi eljárás rendjét; - a biztonsági intézkedéseket, különösen az elektronikus megfigyelési rendszer alkalmazásának lehetőségét; - a kártérítési felelősség rendjét; - a fogva tartás kezdő és befejező időpontját; - az egészségügyi ellátáshoz való jogát.

A fogvatartott jogait és kötelezettségeit tartalmazó, valamint a fogvatartottakkal szemben alkalmazható kényszerítő eszközökről szóló írásos tájékoztatót átvette. A dokumentum szerint a panaszos nem dohányzik. A nyilatkozatot a panaszos aláírta.

9) A „Nyomtatvány az előállító helyiségben elhelyezett fogvatartott személy őrzésével és ellátásával kapcsolatos adatokról” szóló dokumentum szerint a helyszíni rendőri intézkedés kezdete 2017. szeptember 28. 14 óra 59 perc. A panaszos rendőrségi objektumba történő érkezésének időpontja 15 óra 15 perc, az előállító helyiségben történő első elhelyezésének időpontja 16 óra 50 perc. Az étkeztetésre vonatkozó megjegyzések rovatban az szerepel, hogy az előállítás ötödik órája 19 óra 59 perckor telik le, a panaszos éhezést kért. Az előállítás oka az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pontja.

A panaszos előállító helyiségen kívül helyezésének oka meghallgatás, ideje 17 óra 20 perc. Az előállító helyiség végleges elhagyásának időpontja 2017. szeptember 28. 23 óra 40 perc, annak oka a panaszos őrizetbe vétele miatti átkísérése volt.

A dokumentum „egyéb megjegyzései, tudnivalók” rovata szerint a panaszossal szemben a ruházat-átvizsgálás megtörtént. A panaszos nem hivatkozott sérülésre, egészségügyi panaszra, orvosi ellátást nem igényelt, gyógyszert nem kell szednie. A panaszosnak látható sérülése nincs, rendőri bántalmazást nem panaszolt. A panaszos továbbá nem volt ittas, bódult, illetve önveszélyes és agresszív állapotban. Felügyeletét három rendkívüli őr hajtotta végre.

10) A rendőrség által továbbított, az „Előállított, elővezetett személyek élelemmel való ellátásáról” szóló táblázat teljes terjedelmében olvashatatlan.

11) A rendőrség továbbított a Testület részére egy DVD lemezt, amely a panaszossal szemben az * bankfiókban történt rendőri intézkedést tartalmazza. Az 1 óra 32 másodperc terjedelmű felvételt a panaszos, illetve a felesége rögzítette kamerával, ami a *oldalán élő közvetítésként volt látható.

Látható, hogy a panaszos (a felvétel ismertetése során: P.) az utcáról megy be az *bankfiókba, közben kommentálja az eseményeket: „Na, halihó, kedves nézők! Birtokvédelmi pereken vagyunk túl, kettőn. Az egyiknek az eseménye ebben az * bankban zajlott. És most, hogy kész vagyunk, folytatódik a per, benézünk kicsit ide véleményt nyilvánítani. Mégis, mi lehet itt?” Felmutat a panaszos egy feliratot: „Mutasd a CHF-et te csaló bank!”

A panaszos belép a bankfiókba: „Jó napot! Hogy vannak? Az előtérben sárga pólót viselő személyek tartózkodnak, sorszámmal a kezükben. A panaszos közli, hogy nem húz sorszámot, mert csak véleményt nyilvánítani érkezett a bankba.

Egy ügyféllel beszélget a panaszos, majd feliratokat mutat a kamera felé („Az árfolyamvesztés a bankoknak extra nyereséget okozott.”, Ne legyen szükség újabb robbantásra! Itt az emberek békében akarnak élni, de nem hagyják magukat kifosztani. banki dolgozók, ugye ti sem szeretnétek rettegetben dolgozni? Tegyük együtt a békés Magyarországért! Mondjátok el, hogy milyen utasítások és információk hatására vertétek át az ügyfeleket!”), illetve egy multiplakát látható („A végrehajtásokat és a kilakoltatásokat azonnal le kell állítani!”). Három tüntető nő áll sárga pólóban, akik még két további feliratot tartanak a kezükben.

P.: 2016-os ügy volt, és most vannak a birtokvédelmi tárgyalások, amiket decemberre és januárra halasztottak el. Addigra már lehet, ez a bank sem fog létezni. Jó napot kívánok! Hogy vannak. Itt éppen a biztonsági őrral köszöntöttük egymást illendően.

A felvételen 3:41-nél P.: Ú, milyen gyorsak a rendőrök. Nagyszerű! Te szóltál nekik? De jó, hogy megjöttek a rendőrök is.

A biztonsági őr (a felvétel ismertetése során: B.) 3:55-nél azt mondja: Csak annyit szeretnék kérni, legyenek kedvesek ezt a cselekményt befejezni, és menjenek ki innen az utcára.

P: Miért nem mondta eddig, amíg nem jöttek ki a rendőrök? A biztonsági őr felbátorodott. Éppen ügyfél sorszámmra várnak itt a többiek, mutatják (a tüntetők valóban mutatják a sorszámot).

Az egyik rendőr (a felvétel ismertetése során: R1.) (bemutatkozás nélkül): Az lenne a kérdésem, hogy ki ennek a rendezvénynek itt a szervezője?

P.: Nincsen.

R1: Van-e valami szószóló? Ahhoz nem fogok hozzájárulni, hogy felvételt készítsen.

Egy tüntető férfi: Ha nem járul hozzá, bírósághoz fordulhat.

R1: Ki a szószólója ennek az egész történetnek?

A panaszos felesége (a felvétel ismertetése során F.): Ügyet intézni jöttem. Ez nem rendezvény, ügyintézés.

P.: Bárkivel tud beszélni. Mi köze hozzá, mi van az ember kezében, hogy mi van a kezében? Már bocsásson meg!

R1: Kivel tudok beszélni?

P.: Az én ügyemben velem tud beszélni, a többiek ügyében a többiekkel. Élő közvetítés folyik.

A panaszos átadja feleségének a felvevőt, és mondja neki, hogy csak olyanok legyenek benne, akik... A panaszos ezt követően az egyik rendőrrel arrébb áll, a közöttük levő kommunikáció nem hallható. Egy sárga pólós nő közben elmondja, hogy sorszámot húzott, mert szeretné megtudni, hogy a tisztességtelenül felszámított összeget, amit 2015-ben levontak tőle, hol van. Más tüntetők is beszélgetnek a kamera előtt, és egyikük elmondja, hogy a rendőrök azonnal odaértek, szinte azonnal, ahogyan ők a bankba beléptek.

A felvétel 8. percénél látható, hogy öt rendőr áll a bank bejáratánál, és egy további rendőr a falnál beszél a panaszossal.

B.: Ez most demonstráció vagy kamerázás, vagy magánként akarnak ügyet intézni?

F.: Én ügyet szerettem volna intézni. B.: De akkor miért kamerázott?

F.: Mert megkértek rá, hogy fogjam meg a kamerát, amíg a rendőr úrral tárgyal.

B.: Miért nem kapcsolja ki?

F.: Ez nem az én kamerám, miért kapcsolnám ki? Mi közöm nekem ehhez? Majd kikapcsolja a tulajdonosa. Semmi közöm hozzá, és önnek sem egyébként.

A rendőrök tovább állnak a bejáratnál, és a tüntetők is. A felvételen 10:26-nál látható a felvételen, hogy két sárga pólós nő ül az egyik ügyintézői asztalnál, ügyintéző nélkül. Egyikük elmondja, hogy azt közölte vele az ügyintéző, hogy nem „ügy” jelent meg, hogy tudjon vele ügyet intézni. De arra nem tud válaszolni, mit jelet ez.

A felvétel 11. percénél a panaszos szól a feleségének, hogy vegye kamerával. P.: Az van, hogy most a rendőrség patthelyzetbe került, ő maga nem intézkedik, ő nem lát jogsértést, tehát nem tud intézkedni. Cserébe viszont azt mondta, ha a biztonsági őr megpróbál minket kivezetni, és mi ellenállunk, akkor segít neki minket kivezetni. (Rendőrökhöz szól: hát úgy, hogy közben sorszámunk van, meglepő dolog lenne.)

R.: Parancsra tettem.

F.: Hozzám ne érjen! Hozzám ne érjen!

P. a biztonsági őrhez: Milyen törvény alapján jár el ön itt? Ön jelen pillanatban kicsoda?

B.: Én tudom, ki vagyok. Itt nem lehet kamerázni, én tudom, ki vagyok. maga kicsoda?

A kamerával mutatják az őr ruházatát, hogy egyenruhában van.

P: Mondja el, kicsoda, milyen törvény alapján jár el.

B.: Ügyet jöttek intézni?

Többen válaszolnak neki: persze, itt a sorszámuk.

B.: Miért kameráznak?

P.: Azért, mert átverték az ügyfeleket.

A biztonsági őr a vállára mutogat, az azon elhelyezett céges emblémára, amire a panaszos megjegyzi, hogy FBI-osat is kapok, akkor én vagyok az FBI ügynöke? A továbbiakban vita folyik arról, ki teremtette meg a helyzetet, ami miatt ott vannak.

A felvétel 13. percében a biztonsági őr elmondja, hogy a hölgy menjen ki.

F.: ez nem az én kamerám.

P.: Nekem 20 percem van még itt lenni.

F.: Én sorszámot húztam.

Egy női hang megszólal (ő a bankfiók vezetője): Még egyszer felhívom a figyelmüket, hogy hagyják el a helyiséget. Engedje meg, hogy kikísérjem. Felszólítottam önöket, hogy hagyják el a bankhelyiséget.

F.: Amikor felvettük a hitelt, nem volt probléma, hogy bejövünk? Csak, amikor reklamálni szeretnénk, akkor probléma.

Látható, hogy egy rendőr a biztonsági őrral beszélget. A rendőrök körbeállják. A felvétel 15. percében egy bőrkabátot és sárga pólót viselő férfi szól az egyik rendőrnek, hogy legyen szíves igazoltatni a hölgyet (a bankfiók vezetőjét), mert a fogyasztóvédelmi kötelezettségének nem tesz eleget.

R2: Az Rtv. 24. §-a alapján teljesíteni fogjuk. Nyolc nap áll rendelkezésre, hogy írásban beadja, mi a jogalapja az igazoltatás kérésének, a B. Városi Rendőrkapitányságon. Amennyiben megfelelő jogalap van, ...

Közben a két sárga pólót viselő tüntető, akik az ügyintézői asztalnál ülnek, elmondják, hogy problémát jelent az ügyintézőnek, hogy milyen ruhában vannak, ezért az egyik nő leveszi a pólóját, és melltartóban ül pár percig.

B.: Legyenek szívesek befejezni.

P.: Engedjen el! Látszik a felvételen, hogy a biztonsági őr megfogja a panaszos jobb karját.

A panaszos elmondja, hogy élő közvetítés folyik. A felvétel 17. percében egy másik tüntető (István nevű) is szól a biztonsági őrnek, hogy mutasson igazolványt. A panaszos odaszól neki: „Ne simogassa István barátomat!”

17:24-nél a panaszos: Csak nem előkerült a vagyonőri igazolvány is? Eddig hol a szöszben volt? Nehogy megfogjon! Nehogy megfogjon! Nehogy megfogjon! Milyen törvény alapján kezd el itt lökdösődni? A törvényt mondja el, mi alapján jár el? Egy másik tüntető mondja: „Engem a hasával lökdösött!”

A rendőrök állnak továbbra is egy helyben. „Törvényt sértést követ el!” kiabál a panaszos a biztonsági őrnek.

P.: Birkózik velem egy ember! Hát mit képzelsz magáról, helló!

A felvétel 18. percében megszólal az egyik rendőr: „Itt a rendőrség! Beszélni szeretnék, tájékoztatni mindenkit. Jó? De akkor maradjanak csendben egy kicsikét, és hallgassák meg a parancsnokot (a felvétel ismertetésénél: PK).

PK.: Még egyszer elmondom, amennyiben a biztonsági őr kivezetésének nem tesznek eleget, a rendőrség eljárást fog magukkal szemben intézkedni. Jelenleg garázdaság szabálysértése miatt. És azt, akit a biztonsági szolgálat tevőlegesen nem tudott az épületből eltávolítani, azt a személyt elő fogom állítani a rendőrkapitányságra. Megértették a figyelmeztetést?

P.: Persze, hát hogyan. Nem vagyunk hülyék. A biztonsági őrhöz: Meg ne próbálja, hogy hozzám nyúl.

P. a rendőrnek: Önnek azt kell észrevennie, hogy itt valaki, aki nem mondta el, hogy milyen törvény alapján jár el, és milyen oka van arra, hogy tegyen valamit, azt az embert ön nem veszi észre, hogy lökdösődik? Önnek kellett volna észrevennie, hogy ez az ember ...

R.: Ha nem ismeri a jogszabályt, attól még magát alá kell, hogy vesse...

P.: Milyen jogszabálynak, ha nincs jogszabály?

PK. a biztonsági őrhöz: Utoljára megkérdezem, hogy tevőlegesen megpróbálta őket eltávolítani az épületből?

B.: Most megpróbáltam, de...

P.: A rendőrség felszólítja (a biztonsági ört) arra, hogy ... Bocsánat, azt mondta, próbálja meg megfogni az én karomat, miért nem ön (ti. a rendőr) fogja meg a karomat?

PK.: Majd én akkor fogom, ha ... akkor követett el szabálysértést, ha a biztonsági őrnek...

P.: De akkor én nem követek el szabálysértést, ha valaki idejön, és elkezd engem lökdösni, anélkül, hogy erre joga lenne. És erre nincs joga.

PK.: ha nincs joga, akkor valóban...

P.: Akkor vegyék észre (szól a rendőrökhöz), hogy nem volt ehhez joga eddig. Eddig békés ügyintézők és vélemény-nyilvánítók...

A felvételen 20:26-tól az látható, hogy a biztonsági őr rángatja a panaszost.

Rendőrök a panaszoshoz: A törvény nevében felszólítom és előállítom! A törvény nevében felszólítom és elő fogom állítani a Rendőrkapitányságra. 20:31-nél két rendőr húzza a panaszost.

P.: Várjon, ez nem felszólítás! Előbb szólítson fel háromszor! Önök megfogtak és cibálnak.

R.: A törvény nevében felszólítom, hogy engedelmeskedjen a rendőri intézkedésnek!

P.: Bocsánat, önök megfogtak és elkezdtek cibálni.

R.: Nem cibáljuk, felszólítjuk, jó? Elő fogjuk állítani a Rendőrkapitányságra.

20:52-nél a panaszos leül a földre, két rendőr ölben kiviszi, és az épület kinti lépcsőjére ültetik. Ezt követően még két férfit kivezetnek a rendőrök, a többi tüntető is elhagyja a bankfiók épületét.

A lépcsőn ülő panaszoshoz egy rendőr beszél, nem érthető a közlés. 21: 58-nál a rendőrök ölben viszik a panaszost a szolgálati gépkocsihoz, ahol annak hátuljánál a földre ültetik. Egy harmadik rendőr (nő) is odamegy a panaszoshoz. 23: 24-nél felemelik a földön ülő panaszost, aki szól, hogy „vigyázzanak, a pocsolóba bele ne ejtsenek”. Beültetik hárman a szolgálati gépkocsiba, majd elindulnak.

A felvétel további részében az átható, hogy a helyszínen maradt tüntetőkkel szemben intézkednek a rendőrök, igazoltatják őket, és a beszélgetések hallhatók. A 25. percben a panaszos felesége odalép a rendőrhöz, és elmondja, hogy szeretne tájékoztatást kérni, hogy férjét hova állítják elő, amire azt a választ kapja, hogy a B. Városi Rendőrkapitányságra.

Elhangzik továbbá az is a tüntetők részéről, hogy 15 percig nem tudták, ki volt az, aki taszigálta a panaszost, továbbá majdnem elejtették a panaszost, aki a szolgálati autóba tuszkolásakor a fejét be is verte.

A felvétel további része a panaszügy elbírálása szempontjából nem bír jelentőséggel annak ismertetésétől a Testület eltekintett.

12) A B. Városi Rendőrkapitányság vezetőjének a Testülethez címzett tájékoztató levele az Állásfoglalás II. rész 2)-11) pontjaiban ismertetettekhez képest az alábbi többlet információt tartalmazza.

a) A B. Városi Rendőrkapitányság vezetője már úgy nyilatkozott, hogy az intézkedő rendőrök 2017. szeptember 28-án 14 óra 30 perc és 15 óra közötti időben a megjelölt * bankfiókban garázdaság mellett rendzavarás szabálysértése miatti igazoltatást, majd előállítást alkalmaztak a panaszossal szemben. Az előállítást követően vele szemben gyorsított bíróság előállítást foganasítottak. Az intézkedések jogalapjaként a rendőrség megjelölte az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdését, a 33. § (2) bekezdés f) pontját, és az Rtv. 47. §-át. Hivatkozott továbbá a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 170. §-ára, a 169.§-ának (1) bekezdés b) pontjára, valamint a Szabs. tv. 73. §-ának (1)-(2) bekezdésére.

b) A megjelölt helyszínen nem volt bejelentett rendezvény, illetve biztosítási terv nem készült.

c) A B. Városi Rendőrkapitányság közrendvédelmi állománya telefonos bejelentésre intézkedett. A bejelentés a szolgálatparancsnok telefonjára érkezett, ami nem rögzíti a telefonbeszélgetést, így arról hangfelvétel, vagy leirat nem készült.

A bejelentést követően a r. százados alosztályvezető (parancsnok) és további 3 fő rendőr vonult a helyszínre, és a kérés alapján erősítésként további 4 fő rendőr érkezett.

d) Az intézkedés menete vonatkozásában a tájékoztatólevél azt a többlet adatot tartalmazza, hogy a r. százados parancsnok a tüntetők figyelmét felhívta a Vagyonőri tv.- ben foglaltakra: a rend helyreállítására az elsődleges intézkedések megtételének a kötelezettsége a pénzügyi személy és vagyonőrért terheli.

A fiókvezető épület elhagyására való eredménytelen felszólítását követően újabb, mindenki által hallható rendőri tájékoztatás történt, majd a személy- és vagyonőr megkezdte az épületből a panaszos eltávolítását, a karjánál fogva próbálta elvezetni, aki azonban ennek nem engedelmeskedett, az elvezetésnek ellenállt.

A panaszos előállításának ellenállása a tájékoztatás szerint (a lehajolás, leguggolás mellett) abban is megnyilvánult, hogy térdei alatt összekulcsolta kezeit, ezért emelték fel a rendőrök és távolították el az épületből.

e) Az előállítást követően a panaszost a B. Városi Rendőrkapitányság előállító helyiségében helyezték el. Garázdaság szabálysértésének elkövetése miatt indult eljárásban még aznap meghallgatták eljárás alá vont személyként, majd átkísérték a Készenléti Rendőrség A utcai fogdájaiba.

2017. szeptember 29-én 10 órakor történt meg a panaszos bíróság elé állítása. Annak során bírói végzés nem született, tekintettel arra, hogy a panaszos cselekményének tekintetében a rendzavarás szabálysértés megvalósulását is vizsgálni kellett. A bíróság az ügyet „normál” eljárásba tette át, és további eljárási cselekmények elvégzését határozta meg.

f) A rendőri intézkedés időpontjában több ügyfél tartózkodott a bank épületében (pontos létszámuk nem volt megállapítható). Mivel a helyszínen lévő rendőrök a panaszossal és társaival szemben kezdték meg az intézkedést, így a fiók épületében lévő ügyfelek igazoltatására már nem maradt elegendő rendőri erő és figyelem. Később ezen személyek igazoltatása már nem volt lehetséges, mivel a megbotránkoztató, félelemkeltő magatartás miatt a rendőri intézkedés alatt elhagyták a bank épületét, és felkutatásuk nem vezetett eredményre.

Az intézkedésnek továbbá szemtanúja volt a bank egyik ügyintézője (aki adatainak zártan kezelését kérte), a biztonsági őr, valamint a fiókvezető.

g) A beszerzett kamerafelvételen is jól hallható, hogy a panaszos az intézkedést megelőzően a megfelelő felvilágosítást megkapta. Az intézkedő rendőrök az Rtv. 47.§-a alapján az ellenszegülés megtörésére 14 óra 59 perctől 15 óra 3 percre testi kényszert alkalmaztak.

h) A panaszos előállításának időtartama alatt történt eljárási cselekmények tekintetében a B. Városi Rendőrkapitányság vezetője az alábbi tájékoztatást adta.

Az előállítás 2017. szeptember 28-án 14 óra 59 órakor kezdődött és az őrizetbe vételi határozat kihirdetéséig, 22 óra 32 percre tartott. Az őrizetbe vételt a B. Városi Járásbíróság 2017. szeptember 29-én 15 óra 45 perckor szüntette meg. (Az őrizetbe vétel kezdő időpontja megegyezik az előállítás kezdő időpontjával.)

Az előállítás időtartama alatt az alábbi eljárási cselekményeket foganatosították: tanúként hallgatták ki a* Bank biztonsági őrét és fiókvezetőjét, a panaszos szabálysértési őrizetbe vételét, és részére védő kirendelését, a panaszos eljárás alá vont személykénti meghallgatását (2017. szeptember 28-án 20 óra 30 perctől), a panaszostól 1 db diktafon, 1 db ismeretlen típusú hangfelvevő készülék, valamint 1 db memóriakártya lefoglalását (azok értékelhető adatot nem tartalmaztak, ezért később, a szabálysértési eljárás során kiadták a panaszosnak).

i) Az előállítás ideje alatt a panaszost a B. Városi Rendőrkapitányság előállító helyiségében helyezték el, amit az emberi szükségletek elvégzése, valamint meghallgatása idejére elhagyott.

A panaszost az előállítása során élelemmel látták el. Tekintettel arra, hogy azt nyilatkozta, vegetáriánus, a felkínált húskészítményt visszautasította, ezért a rendelkezésre álló készletből, extrudált kenyérből az ésszerűség határain belül korlátlanul fogyaszthatott.

j) A panaszost az előállítása során részletesen tájékoztatták, hogy mi a gyorsított eljárás lényege, milyen eljárási cselekmények, történetek, melyeket foganatosítanak, és arról is tájékoztatták, hogy másnap délelőtt lesz a bírósági tárgyalás.

A panaszos a gyorsított bírósági eljárás végén értesült arról, hogy az ügyet az előkészítő eljárást folytató hatóság normál eljárás keretein belül folytatja. A bíróságról az ügy iratai 2017. október 20. napján érkeztek vissza az előkészítő eljárást folytató hatósághoz. Az előadó ezt követően intézkedett (megkeresés útján) a panaszos eljárás alá vont személyekről, meghallgatásáról, valamint a lefoglalt tárgyak kiadásáról. Meghallgatása rendzavarás szabálysértés elkövetése miatt történt, 2017. november 30-án. A rendőrség a panaszos részére az eljárás során egyéb tájékoztatást nem adott.

IV.

A bankfiók vagyonőrének magatartása tekintetében a Testület az alábbiakra hívja fel a figyelmet.

Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése értelmében az, akinek a IV-V. Fejezetben – a 46/A-46/C. § kivételével –, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette, választása szerint

- a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy
- b) kérheti, hogy - amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá - panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kitételétől függően
 - ba) az országos rendőrfőkapitány,
 - bb) a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy
 - bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója bírálja el.

Az Rtv. idézett rendelkezése szerint a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések tartoznak, amelyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel, más esetekben érdemi vizsgálatot nem folytathat. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (pl. intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség),
 - a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (pl. igazoltatás, ruházat- csomag- jármű- átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés),
 - a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (pl. testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, löfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás),
- tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A Testület hatáskörére vonatkozó szabályok szerint nem rendelkezik hatáskörrel annak megítélésére, hogy a bankfiók vagyonőre milyen szakmai utasítások és normák alapján járt el, illetve azoknak hogyan tett eleget.

A Testületnek az idézett jogszabályi előírások alapján nincs hatásköre a felsorolt panaszrész megítélésére.

V.

A panaszos sérelmezte azt, hogy a rendőrök felszólították a bankfiók biztonsági őrét, alkalmazzon testi kényszert a panaszossal szemben. Panaszolta továbbá azt, hogy a rendőrök előzetes felszólítás nélkül előállították, annak okát nem közölték, előzetes figyelmeztetés nélkül vele szemben testi kényszert alkalmaztak. Sérelmezte azt is, hogy öt órát meghaladó előállítása esetére vegetáriánus étkezésre vonatkozó igényét figyelmen kívül hagyták.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – **megállapította, hogy a rendőri fellépés és intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jogát, a IV. cikke szerint személyi szabadsághoz való jogát, és a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.**

1) A Testület elsőként azt értékelte, hogy a rendőrségnek keletkezett-e a helyszínen intézkedési kötelezettsége.

A panaszbeadvány szerint a panaszos vélemény-nyilvánítás céljából érkezett, többedmagával a bankfiókba, amikor a rendőrök előállították.

A rendőrségi dokumentumok közül az elsődleges (előállítás végrehajtásáról, kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló) jelentés azt tartalmazza, hogy a kérdéses napon egy rendőr EDR rádióforgalmazáson keresztül tett jelentetést arról, hogy a B. Városi Járásbíróság épületében véget ért egy devizahiteles per, és a tárgyaláson résztvevő személyek egyike közölte, hogy „találkozunk a *-ben”. Emiatt küldtek rendőröket a helyszínre, az ott kialakult állapot tisztázása végett, és ők erősítést kértek. A B. Városi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztályának r. százados alosztályvezetője (akit a szabálysértési eljárásban tanúként is kihallgattak) ezzel szemben úgy nyilatkozott, hogy a bankfiókból érkezett bejelentés a B. Városi Rendőrkapitányságra, miszerint a „Nem adom a házam” elnevezésű csoport aktivistái a fiók területén zavarják a házirendet, és nem hagyták el, felszólítás ellenére sem a fiók területét.

A Testület rendelkezésre bocsátott videofelvétel (amelyen az is látható, hogy az utcán gyalogol a panaszos és bemegy a bankfiókba) 3 perc 41. másodpercénél már megjelentek a rendőrök. A Testület ezen bizonyíték alapján azt az (időben korábban keletkezett) dokumentumot fogadta el valóságnak, miszerint nem bankból történt segélyhívás alapján mentek ki a rendőrök a helyszínre. Ezt támasztja alá az, hogy a Testület kérte a rendőrséget, bocsássa rendelkezésre a bejelentésről (segélyhívásról) készült hanganyagot (hivatalos feljegyzést), amit azonban a rendőrség nem küldött meg. A B. Városi Rendőrkapitányság vezetőjének nyilatkozata szerint a bejelentés a szolgálatparancsnok telefonjára érkezett, arról sem hangfelvétel, sem leirat nincs.

Az Rtv. 1. §-ának (2) bekezdés 2. pontja szerint a rendőrség az Alaptörvényben, az Rtv.-ben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében szabálysértési hatósági jogkört gyakorol, közreműködik a szabálysértések megelőzésében és felderítésében.

Az Rtv. 13. §-a szerint továbbá a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő, vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Szolgálati Szabályzat 9. §-a továbbá az alábbiak szerint rendelkezik. A rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki, vagy helyszíni bírság kiszabása helyett – ha a szabálysértési eljárásról szóló törvényben megállapított feltételek fennállnak – szóbeli figyelmeztetést alkalmaz.

Amennyiben a Testület azt a rendőrségi előadást fogadja el – és ez tűnik valósnak az időbeliség alapján is –, hogy a bírósági eljárás során megjelent csoportosulás tagjának kijelentése miatt jelentek meg a rendőrök a bankfiók épületében, úgy külön, további jogszabályi rendelkezésre nem utal a Testület. Ebben az esetben arra hivatkozik, hogy az Rtv. 13. §-a szerinti intézkedési kötelezettség fennállásához nem szükséges szabálysértés vagy bűncselekmény (illetve annak gyanúja), elegendő, hogy közbiztonságot, közrendet sértő vagy veszélyeztető körülmény (cselekmény) a rendőr tudomására jut (tudomására hozzák). Ez alapján a rendőrségnek meggyőződési kötelezettsége keletkezhet (azaz a helyszínen megjelenhetnek, megelőző jelleggel).

A r. százados tájékoztató levele szerint a bankfiókból érkezett bejelentés miatt felmerülhetne további, Rtv.-n kívüli jogszabályi rendelkezés, nevezetesen a Szabs. tv. 170. §-a, amely szerint garázdaság szabálysértését valósítja meg az, aki olyan kihívóan közösségellenes magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen.

A Testület megítélése szerint a jogellenes cselekmény megelőzése olyan körülmény, amely a közrend védelme érdekében az Rtv. idézett 13. §-a alapján intézkedési kötelezettséget keletkeztetett. A rendőrség megfelelő jogszabályi felhatalmazás alapján járt el akkor, amikor a rendőrök a helyszínre mentek az adott helyzet tisztázása érdekében. A rendőrök helyszínen történt megjelenéssel önmagában nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz, illetve vélemény-nyilvánításhoz való joga.

2) A panaszos sérelmezte azt, hogy a rendőrök a biztonsági őrt felszólították: alkalmazzon testi kényszert a panaszossal (és társaival) szemben.

A Testület felhívja a panaszos figyelmét az Rtv. 19. §-ára, amelynek (1) bekezdése szerint a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.

A törvényhely alapján a rendőr jogszerűen megteheti azt, hogy a bankfiók biztonsági szolgálatát ellátó személyt felszólítja arra, hogy a Vagyonőri tv. alapján – akár az arányos mérvű testi erő

alkalmazzon (szabálysértés vagy bűncselekmény elkövetésére jogszerűen nem szólíthat fel viszont a rendőr).

A panasz ezen része vonatkozásában a Testület megállapítja, hogy a rendőri felszólítással nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapjoga.

3) A panaszos állítása szerint a rendőrök nem közölték az előállítás okát.

A rendőrségi dokumentumok szerint a r. százados parancsnok elmondta a panaszosnak: ha a biztonsági szolgálat tagja vagy a fiókvezető felszólítja a bank elhagyására, és megkísérelték eltávolítani, de az nem vezet eredményre, az ellenszegüléssel garázdaság szabálysértését követi el, ami megalapozza a rendőri intézkedés kezdeményezését, és előállítását. Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés kifejezetten nem tartalmaz adatot arra vonatkozóan, mit közöltek a panaszossal az előállítás okaként.

A Testület rendelkezésére bocsátott videofelvételen a 18. percnél látható és hallható egy általános (a csoporthoz szóló) tájékoztatás a parancsnok részéről: „amennyiben a biztonsági őr kivezetésének nem tesznek eleget, a rendőrség eljárást fog magukkal szemben intézkedni. Jelenleg garázdaság szabálysértése miatt. És azt, akit a biztonsági szolgálat tevőlegesen nem tudott az épületből eltávolítani, azt a személyt elő fogom állítani a rendőrkapitányságra. Ezt követően a 20. percben a rendőrök – miközben már testi kényszert alkalmaznak a panaszossal szemben – ezt mondják: „A törvény nevében felszólítom és előállítom! A törvény nevében felszólítom és elő fogom állítani a B. Városi Rendőrkapitányságra.”, illetve „A törvény nevében felszólítom, hogy engedelmeskedjen a rendőri intézkedésnek!”, „Nem cibáljuk, felszólítjuk, jó? Elő fogjuk állítani a B. Városi Rendőrkapitányságra.”

Az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdése kimondja, hogy a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni.

A szolgálati fellépés módjára vonatkozó szabályokat a Szolgálati Szabályzat tovább részletezi. Az 5. § szerint az intézkedést a rendőr – az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első mondatában meghatározottak közlését megelőzően – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha a rendőr egyenruhát visel, tisztelegéssel kezdi meg. A polgári ruhában intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát és azonosító jelvényét felmutatja. A rendőri intézkedés eredményességének veszélyeztetésére figyelemmel a fentebb meghatározottak intézkedés megkezdését megelőző közlése akkor mellőzhető, ha az ott meghatározott információk előzetes közlése, valamint a szolgálati igazolvány és az azonosító jelvény felmutatása az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.

A Testület a felvétel alapján úgy foglalt állást, hogy nem volt olyan körülmény (pl. szökés vagy tettelegesség bekövetkezésének veszélye), ami az intézkedés eredményességét veszélyeztette volna. A csoport tagjaival a rendőr közölte ugyan, hogy az ellenállás esetén garázdaság szabálysértése miatt előállítást foganatosítanak. Azonban a panaszossal szemben történő fellépéskor a „törvény nevében felszólítom, hogy előállítom!” nem elegendő, nem derül ki abból az előállítás oka és célja. Önmagában a szabálysértés elkövetése sem nem kötelező, sem nem mérlegelést tűrő előállítási ok. Az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pontjának két fordulata kapcsolódik szabálysértéshez: az egyik eset, amikor a felszólítás ellenére továbbfolytatja az

intézkedés alá vont személy a szabálysértést, a másik pedig, akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható. A rendőrök azonban a csoport felé közölték a jogellenes cselekmény megnevezését (garázdaság), a panaszos felé csak a tény közölték, hogy előállítják.

A Testület a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján egyértelműen úgy foglalt állást, hogy nem volt olyan körülmény, ami az intézkedés eredményességét veszélyeztette volna. Ez alapján a panaszossal szemben az intézkedő rendőrök a hivatkozott rendőri kötelezettség teljesítését elmulasztották, ami által sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

4) Testület ezt követően abban foglalt állást, hogy a panaszos előállítása jogszerű és indokolt volt-e.

a) A panaszos előállítása valamennyi rendőrségi dokumentum szerint az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontjának II. fordulata alapján történt. A hivatkozott törvényhely szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható. A fenti rendelkezés a rendőrnek mérlegelési lehetőséget biztosít.

A rendőrségi dokumentumok nem mutatnak egyezést annak vonatkozásában, hogy a rendőrök a panaszos milyen cselekvősege alapján és milyen szabálysértést láttak megvalósulni a helyszínen. Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés nagyon szűkösen fogalmaz: a biztonsági őr és a bankfiók vezetője szóban többször felszólította a csoportot (köztük a panaszost is), hogy hagyják el a bankot, akik azonban a felszólításoknak nem lettek eleget. Ezt követően fizikai úton próbálták meg kivezetni a személyeket. „A sikertelenséget követően, cselekményük tovább folytatása mellett garázdaságot valósítottak meg.” A B. Városi Rendőrkapitányság r. százados alosztályvezetője tájékoztató levelében már úgy fogalmazott, hogy a bankfiókba lépve azt észlelte, hogy ott a sárga pólót viselő személyek kezében a pénzügyi tevékenységét bíráló papírlapok voltak. Sárga pólójuk, a pénzügyi tevékenységét bíráló papírlapok tartása, mutogatása egyértelműen azt a látszatot keltette, hogy az * működésének megzavarása érdekében érkeztek oda.” A bankfiók vezetője és a biztonsági őr elmondták, hogy egyértelműen felhívták a személyek figyelmét az épület elhagyására, azonban arra nem voltak hajlandóak, az eltávolításukat még nem kísérelték meg. Az alosztályvezető egy „módszertani útmutatóra” hivatkozott, ami szerint az elsődleges intézkedések megtételének a kötelezettsége a fiókvezetőt, valamint a pénzügyi tevékenységét bíráló személy és vagyonőrét terheli. A biztonsági őr megkezdte az épületből a panaszos eltávolítását, a karjánál fogva próbálta elvezetni, aki azonban ennek nem engedelmeskedett, az elvezetésnek ellenállt, ezért kezdték meg a rendőrök az előállítását. Azaz a r. százados sem jelölte meg, mi volt a panaszos kihívóan közösségellenes magatartása, illetve tájékoztató levele nem tartalmazza azt sem, hogy mitől volt alkalmas a panaszos magatartása megbotránkozás vagy riadalom keltésére.

A B. Városi Rendőrkapitányság vezetője már egyértelműen úgy fogalmazott, hogy a panaszos a bankfiókban kihívóan közösségellenes magatartást tanúsított, ami alkalmas volt arra, hogy másokban megbotránkozást és félelmet keltsen, valamint a házirendet felszólítás ellenére nem tartotta be. A panaszost az intézkedést megelőzően, felvételen kívül, az intézkedés parancsnoka tájékoztatta: amennyiben tovább folytatja magatartását, a biztonsági őr felszólítására nem cselekszik annak megfelelően, valamint a biztonsági őr kivezetésének ellenáll, akkor szabálysértés elkövetése miatt előállíthatja a rendőrség.

A B. Városi Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levelében még továbbmegy: a panaszos garázdaság mellett rendzavarást is megvalósított. Úgy fogalmaz továbbá, hogy az ügyfelek

későbbi igazoltatása azért nem volt lehetséges, mivel „a megbotránkoztató, félelemkeltő magatartás miatt” a rendőri intézkedés alatt elhagyták a bank épületét.

b) A Testület felhívja a figyelmet arra, hogy a rendőrség által hivatkozott előállítási ok esetén két feltételnek együttesen kell teljesülnie. Az első feltétel, hogy szabálysértésnek az egyszerű gyanúja fennálljon, ez esetben is csak akkor lehet előállítást foganatosítani, ha az eljárás azonnal lefolytatható, azaz a Szabs. tv. 124. §-a szerinti gyorsított bíróság elé állítás lefolytatása céljából alkalmazhatja jogszerűen, amikor annak valamennyi törvényi feltétele fennáll.

Jelen esetben a Testület a rendelkezésre álló felvétel alapján az alábbi megállapításokat teszi. Előre bocsátja azonban, hogy töretlen gyakorlata szerint valamely cselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja, az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis nem veheti át a szabálysértési hatóság szerepét. Azonban, ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését – akkor, amikor a rendőrség az intézkedés jogalapjaként szabálysértés elkövetésének észlelésére hivatkozik – az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki.

A Szabs. tv. 170. §-a (egyébként szabálysértési elzárással is büntethető) szabálysértésként szabályozza a garázdaságot: azaz azt, ha valaki olyan kihívóan közösségellenes magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen. A garázdaság megállapíthatóságának feltételei: egyrészt az elkövető kihívóan közösségellenes magatartása, másrészt pedig hogy az elkövetési magatartás alkalmas legyen arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen.

Az első feltétel, azaz a kihívóan közösségellenes az elkövetési magatartás, amennyiben az elkövető tudatában van annak, hogy cselekedete közvetlenül és durván sért(het)i a közösség nyugalma, ám a közösség normáival vagy elvárásaival szembefordul, vagy ezen elvárásokat semmibe veszi, öntörvényűen és jogsértő módon viselkedik (vö. BH 2005. 313. sz.). Másik feltétel, hogy az elkövetett cselekménynek a megbotránkozásra, illetve a riadalom kiváltásra alkalmasnak kell lennie. Megbotránkoztató az a magatartás, ami mást felháborít, érzelmi elutasításra készítet, felbosszant, visszataszít, illetve szembeszegülésre, vagy távozásra készítet. Riadalom alatt a félelem, ijedség és rettegés értendő.

A Testület a rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok, különös figyelemmel a videofelvételen rögzített események alapján az alábbi megállapításokat teszi. A panaszos (sem a csoport többi tagja) nem hangoskodott a bankfiók épületében, a bent levő ügyfelek, illetve banki dolgozók nem riadtak meg a véleményüket kinyilvánító „sárga pólós” csoport fellépésétől. A panaszos nem gátolta az ügyfeleket az ügyintézésben, a felvétel elején hallható is, hogy nem ő kezdeményezett beszélgetést egy ügyféllel, hanem fordítva. A felvétel további részében az is látható, hogy az ügyintézés is zavartalanul folytatódott tovább. Egyéb, bankfiók által rögzített felvétel tartalmazza azt is, hogy ügyfelek érkeztek az ügyféltérbe, illetve az ATM automatához a demonstrációt ideje alatt is. A „kihívó közösségellenesség” mint tényállási elem nem valósult meg, illetve a panaszos (és társai) magatartása nem volt alkalmas a megbotránkozás és riadalom keltésére (egy momentumot értékeltek a benn tartózkodók botrányosnak, az egyik demonstráló nő levetkőzését, ahhoz azonban a panaszosnak nem volt köze).

A rendzavarás vonatkozásában – aminek megvalósulására egyébként a rendőrség csak utóbb hivatkozott – a Testület rámutat arra, hogy azt a Szabs. tv. 169. §-ának (1) bekezdés b) pontja szerinti eset szerint az valószínűsíti meg, aki rendzavarás vagy garázdaság esetén a hatóság vagy az eljáró hivatalos személy intézkedésével szemben engedetlenséget tanúsít. A Testület véleménye

szerint önmagában az a tény, hogy a panaszos a rendőri felszólításnak nem tett önként eleget, nem meríti ki az engedetlenség fogalmát.

A Testület megállapítása szerint tehát a rendőrség által hivatkozott előállítási ok [Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont II. fordulata] nem állt fenn, mivel önmagában már a szabálysértés kötelező tényállási elemei a konkrét esetben nem voltak megállapíthatók.

A Testület megállapítása szerint a panaszos előállítása indokolatlan volt, ami által a rendőrség súlyosan sértette a panaszos személyi szabadsághoz való jogát.

A Testület ehelyütt felhívja a figyelmet arra, hogy valamely jogellenes cselekmény törvényi tényállását a rendőrség körében használt „módszertani útmutató” nem bővítheti ki. A rendőrök az intézkedést az állampolgárok számára is hozzáférhető, megismerhető jogszabályokban foglaltaknak megfelelően kötelesek végrehajtani. Normatív erővel bíró utasítást kizárólag az ORFK vezetője adhat ki. Az ezzel ellentétes gyakorlat súlyos alkotmányossági problémákat keletkeztet a rendőrség oldalán.

c) A panaszos előállítása a rendőrségi dokumentumok szerint 2017. szeptember 28-án 14 óra 59 perckor kezdődött, majd az előállító helyiséget véglegesen 23 óra 40 perckor hagyta el (akkor kísérték át az őrizetbe vétele miatt). Egy másik dokumentumban úgy fogalmaznak, hogy az előállítás az őrizetbe vételi határozat kihirdetéséig, 22 óra 32 percig tartott. A panaszos első meghallgatása 20 óra 30 perctől történt meg.

A Testület – tekintettel arra, hogy már önmagában a személyi szabadságot korlátozó intézkedés is jogszerűtlen és indokolatlan volt – nem vizsgálta annak időtartama arányosságát. A több órán keresztül történt szabadságelvonás – a panaszos személyét érintő eljárás cselekmények hiányában – miatt az időtartam súlyosítja az alapjogi sérelem mértékét.

d) A panaszbeadványnak az előállítás egyéb körülményére vonatkozó része tekintetében (nevezetesen abban a kérdésben, hogy a rendőrség nem vette figyelembe az élelemmel történő ellátás során azt, hogy a panaszos jelezte a vegetáriánus ételmezésre vonatkozó igényét) a Testület külön érdemi vizsgálatot nem folytatott, tekintettel arra, hogy a panaszolt előállítás maga is jogsértő volt.

5) A panaszossal szemben alkalmazott testi kényszer tekintetében a panaszos az alábbi megállapításokat teszi.

a) Az Rtv. 47. §-a szerint a rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszer) alkalmazhat.

A Szolgálati Szabályzat 40. §-ának (1) bekezdése értelmében a megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erő kifejtéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (a továbbiakban: testi kényszer) akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.

Tekintettel arra, hogy a testi kényszer a rendőrök a panaszos előállítása érdekében alkalmazták, amely önmagában jogsértő volt, ezért maga a testi kényszer is indokolatlan volt, amely súlyosan sértette a panaszos emberi méltóságához (testi integritáshoz) való jogát.

b) Az Rtv. 61. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazására az érintettet – ha az eset körülményei lehetővé teszik – előzetesen figyelmeztetni kell.

Az elsődleges jelentésben szerepel, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazása előtt figyelmeztetés nem történt, az a késedelem veszélyével járt volna. A r. százados tanúkenti meghallgatása során maga is úgy nyilatkozott, hogy rendőri figyelmeztetés nem történt.

A Testület rendelkezésére álló felvételen nem hallható előzetes figyelmeztetés arra vonatkozóan, hogy kényszerítő eszközt alkalmaznak a panaszossal szemben. Ugyanakkor semmilyen olyan veszélyeztető körülmény nem forgott fenn, ami alapján a rendőrök ne alkalmazhatták volna a törvény szerinti előzetes figyelmeztetést.

A Testület megállapítja, hogy az említett rendőri mulasztással sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

VI.

A Testület a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján jelen ügyben azt a megállapítást tette, hogy a rendőrség helyszínen történt megjelenése (a közrend védelme érdekében, a meggyőződési kötelezettség teljesítésével) nem sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát. Az előállítás okának és céljának közlése elmaradásával ugyanakkor sérült a panaszos említett alapjoga. A Testület megállapította, hogy a panaszos előállítása minden jogalapot nélkülözött, amely által súlyosan sérült a személyi szabadsághoz való joga. Az alapjogi sérelem súlyosságát fokozta az, hogy fogvatartása ideje alatt órákon keresztül nem foganatosítottak a panaszos személyét érintő intézkedést. A panaszossal szemben alkalmazott testi kényszer súlyosan sértette a panaszos emberi méltóságához való jogát, az előzetes figyelmeztetés elmaradása pedig a tisztességes eljáráshoz való jogát.

Az egyes alapjogok sérelme már egyenként is elérte azt a szintet, amely a Testület súlyos alapjogsérelemet megállapító állásfoglalását megalapozza, ezért a többszöri jogsérelem súlyosító körülményként értékelte a Testület. Ennek megfelelően a rendelkező részben foglaltak szerint – az Rtv. 93/A. §-ának (6) bekezdése alapján – az állásfoglalást megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2019. április 4.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
előadó testületi tag

Független Rendészeti Panasztestület